

درس پنجم

فعالیت ۱ (صفحه ۴۶ کتاب درسی)

با مقایسه نقشه طبیعی تمدن‌های بین النهرین، مصر، هند و چین باستان، درباره زمین‌های جغرافیایی مشترک این تمدن‌ها و تأثیرات آنها بر ویژگی اصلی تمدن‌های مذکور گفت و گو کنید.

همگی این تمدن‌ها در کنار رودهای بزرگ و پر آب شکل گرفته‌اند. این رودها امکان کشت و زرع و دامداری را برای مردم فراهم می‌نمود. مازاد محصولات کشاورزی و دامداری باعث رونق داد و ستد و جذب جمعیت به این مناطق می‌شد. همه این عوامل موجب یکجانشینی و پیدایش سکونت‌گاه‌ها و شهرها و در نتیجه تمدن می‌شد که پیدایش انواع هنرها و ساخت ابزارهای مختلف از نتایج آن است.

فعالیت ۲ (صفحه ۴۸ کتاب درسی)

به نظر شما آثار کشف شده از آرامگاه شی هوانگ تی چه کمکی به مطالعه و شناخت تاریخ و تمدن چین باستان می‌کند؟ این آثار فرهنگ و آداب و رسوم، نوع معماری، هنر، نوع پوشاک، ابزار آلات زندگی روزمره، نظم و اعتقادات چینی‌ها و تمایلات و جایگاه شخصی امپراتور در جامعه چین باستان را نشان می‌دهند.

فعالیت ۳ (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

درباره چند اختراع مهم چینیان باستان به صورت گروهی تحقیق کنید و گزارش آن را در کلاس ارائه دهید.

تولید کاغذ و راه انداختن صنعت چاپ، ساخت باروت، چنگال و چوب‌های غذاخوری، قطب نما، پول کاغذی، ذوب فلزات و ...

شفیعی

پرسش‌های نمونه (صفحه ۴۹ کتاب درسی)

۱- دستاوردهای مهم تمدن سند را فهرست کنید.

۱) شهرهایی بر اساس نقشه دقیق و معماری تقریباً یکسان می‌ساختند. خیابان و معابر با پهنای معین و راست گوشه بودند و شهرهایی مانند موهنجودار و هاراپا بناهای عمومی بعنوان معابد و انبار غله داشتند و مجهز به شبکه فاضلاب بودند. ۲) متکی به کشاورزی محصولاتی چون گندم، جو و پنبه. ۳) پرورش دام به ویژه گاومیش ۴) داد و ستد با ایران و بین‌النهرین ۵) آثار هنری، مجسمه و زیور آلات و...

۲- خاستگاه آیین برهمنی و ویژگی برجسته آن را توضیح دهید.

سرزمین هند خاستگاه آیین برهمنی و از ویژگی‌های برجسته آن می‌توان به: پرستش خدایان که نام آنها در کتاب «ودا» آمده است و انواع مراسم طاقت فرسایی مانند قربانی کردن حیوانات، انتقال روح بعد از مرگ از بدنی به بدن دیگر و تولد دوباره داشتند.

۳- نقش شی هوانگ تی و اهمیت اقدامات او را در تاریخ چین باستان شرح دهید.

اولین پادشاه دودمان «چهاین» بود که خود را امپراتور اول خواند. سرزمین چین را یکپارچه و متحد کرد. تشکیلات اداری و مالیاتی را نوسازی کرد و شبکه گسترده‌ای از جاده‌ها ساخت. به قصد رونق تجارت مقیاس وزن‌ها و اندازه‌ها و عیار سکه‌ها را یکسان نمود و برای جلوگیری از هجوم قبایل بیابانگرد شمالی به داخل سرزمین چین، دستور داد دیوار بزرگ چین را تکمیل کنند. جلوی گسترش اندیشه‌های کنفوسیوس را گرفت و دستور سوزاندن نوشته‌های او و نابودی پیروانش را داد.

۴- سلسله هان، زمینه ساز چه تغییر و تحولاتی در چین شد؟

کشاورزی، صنعت، علم و فرهنگ پیشرفت نمایانی کرد و چینیان به ابداعات و اختراعات مهمی دست زدند و از سمت جنوب و غرب با تمدن‌های دیگر از جمله ایران ارتباط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برقرار کردند. جاده مشهور ابریشم که چین را از طریق ایران به اروپا متصل می‌کرد در این دوره گشایش یافت.

۵- تأثیر اندیشه و تعلیمات کنفوسیوس را بر نظام سیاسی و اجتماعی چین از متن درس استنباط و بیان کنید.

کنفوسیوس بیش از هر چیزی به رفتار اخلاقی توجه داشت و درباره دین با خدایان چینی کم صحبت کرده است. اساس تعالیم او این بود که مردم چطور رفتار کنند و حاکمان چگونه رفتار مناسب را در جامعه ترویج دهند. انتخاب مأموران دولتی بر پایه اصول و تعلیمات کنفوسیوس بود که بر اساس توانمندی و شایستگی‌های خویش و نه بر مبنای ثروت و وابستگی‌های خانوادگی به خدمت گرفته می‌شدند. کسانی که داوطلب خدمات دولتی بودند به منظور اثبات استعداد و صلاحیت خود، می‌بایستی در آزمون‌های مختلفی شرکت کنند.